

Hoe breng je de sociale omgeving van je project in kaart?

Methode gericht op collectief in kaart brengen

Het in kaart brengen van de sociale omgeving helpt om ervoor te zorgen dat je **infrastructuur** (school, crèche, bibliotheek, cultureel, artistiek of sportcentrum, park, opvangcentrum ...) **afgestemd blijft op de specifieke behoeften en verwachtingen** van de doelgroepen die dagelijks gebruikmaken van de locatie en de omgeving.

Dit alles tijdens de ontwikkeling en de werking van deze infrastructuur. Het biedt vooral de mogelijkheid om **doelgroepen te betrekken die moeilijk te bereiken** zijn met de gebruikelijke middelen of die afwezig zijn op de beraadslagende vergaderingen, informatiesessies en raadplegingen die je organiseert.

Via workshops 'carto' gericht op in kaart brengen kun je de **participatiemogelijkheden** voor deze ondervertegenwoordigde doelgroepen **vergroten**. Ze bieden andere manieren om gebruik en gewoonten van verschillende sociale groepen in de projectomgeving uit te drukken en weer te geven, alsook van lokale actoren die mogelijk invloed ondervinden van de oprichting van je infrastructuur.

Naarmate het project vordert, maken ze het mogelijk om de **programmering** en het **ontwerp** aan te passen aan de veranderende realiteit op het terrein en aan opduikende problemen. Zodra de infrastructuur operationeel is, is het van cruciaal belang om de kwaliteit en geschiktheid van de programmering en het ontwerp te blijven beoordelen. Deze fase zorgt ervoor dat het project blijft aansluiten bij de behoeften van de wijk en dat het wordt ingebed in de sociale omgeving.

Doelstellingen

- Rekening houden met de **ervaring en kennis** van gebruik **van minderheidsgroepen** en ondervertegenwoordigde groepen.
- Rekening houden met kwesties of behoeften die nog niet in het proces zijn opgenomen, om ervoor te zorgen dat **het project stevig verankerd** is in de sociale omgeving.
- **Beoordelen of de geplande/gerealiseerde inrichting** geschikt is en het project in iedere fase van de ontwikkeling aanpassen.
- **Meer inzicht krijgen** in de belemmeringen en beweegredenen voor het gebruik van de infrastructuur en de omliggende openbare ruimten

Duur workshop

Tussen 1,30 uur en 3 uur

Deelnemers

Ondervertegenwoordigde doelgroepen, lokale gebruikers en actoren.

Werving

Gerichte uitnodigingen

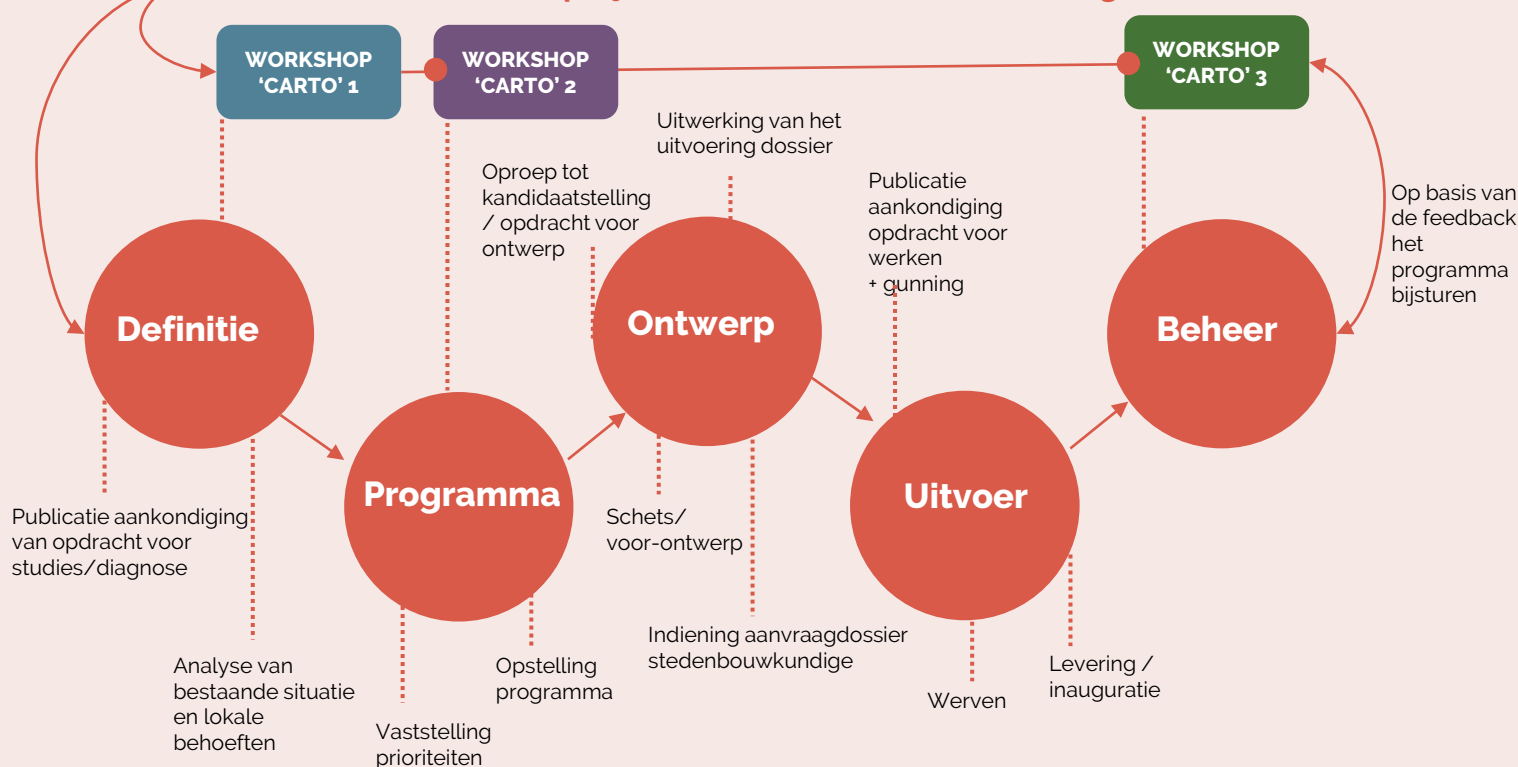

Benodigd materiaal

A4- of A3-papier, markers, Post-its, kaarten van de wijk in groot formaat.

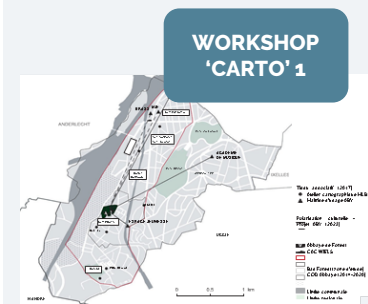
Fasen

In welke fasen van ons project kunnen we de denkoefening verruimen?

Het lokale verenigingsleven in kaart brengen

1. Breng om te beginnen **de lokale actoren in kaart** die (nauw of op afstand) betrokken zijn bij je project, om beter inzicht te krijgen in de doelgroepen waarmee ze werken, de activiteiten die ze opzetten en het lokale netwerk waarvan ze deel uitmaken. Identificeer **de doelgroepen die niet aanwezig zijn** op de participatiebijeenkomsten die je organiseert om je infrastructuur te ontwerpen, maar die je wel bij de denkoefening wilt betrekken.
2. Ga na wie de **contactpersonen** (coördinatoren, maatschappelijk werkers, bemiddelaars) van deze verenigingen zijn en maak kennis met hen. Organiseer vervolgens een workshop met hen om het **in kaart brengen van de actoren te voltooien en de methode te testen** die zal worden gebruikt om de workshops met hun doelgroepen te organiseren. Vraag elke professional om als gebruiker van de site een mindmap van de wijk te maken (met vermelding van de plekken waar ze vaak komen (winkels, andere verenigingen, openbare ruimten ...)). Vraag ze vervolgens om hun ervaringen te delen

Gebruik van de doelgroepen in kaart brengen

1. Organiseer de workshops in de gebouwen van de instelling of in ruimten die vertrouwd en veilig zijn voor de doelgroep die je ontmoet. De workshop wordt gehouden met de hulp van de contactpersoon om **een sfeer van vertrouwen** te creëren en vragen te herformuleren. Dit maakt het ook makkelijker om in contact te komen met sommige van de meer kwetsbare doelgroepen. Vraag iedere deelnemer om op een blanco blad hun dagelijkse gewoonten en gebruik van de ruimte in kwestie te tekenen. Geef de volgende instructies
"Teken
- *Waar je woont;*
- *Waar je dagelijks vertoeft;*
- *Je dagelijkse trajecten ;*
- *Je ontmoetingsplekken, je oriëntatiepunten."*
2. Vraag ze om hun tekening aan de andere deelnemers te laten zien en om een typische dag of week te beschrijven. Vraag ze om de anderen **te vertellen over hun ervaringen** (positief en negatief) met de wijk, de plekken die ze vaak bezoeken, leuk vinden of vermijden, de routes die ze volgen, de activiteiten die ze daar doen...).
3. Vraag de deelnemers om te bespreken **hoe ze de ruimte gebruiken** en welke punten ze gemeen hebben. De facilitator of een van de deelnemers schrijft de verhalen van de andere deelnemers over op een collectieve kaart (achtergrondkaart groot formaat) om de gebruikte ruimten in de buurt weer te geven met behulp van een legenda en symbolen. Vraag ze om nieuwe symbolen aan de legenda toe te voegen om de ruimten te omschrijven.
4. Na verschillende workshops, een reconstructie maken van **het netwerk van plaatsen** die door de verschillende doelgroepen worden aangedaan en de plekken aangeven waar ze elkaar treffen, uitrusten, elkaar opzoeken, zich afzonderen of elkaar mijden (winkels, voorzieningen, diensten, pleinen en groene ruimten ...). Bepaal de **specifieke kenmerken en behoeften** van iedere groep.

Analyseren, bijsturen en rapporteren

1. Stel een **overzichtskaart** op, met daarop de leefruimten van iedere groep (één kleur per groep), lokaliseer de stromen en plekken met veel loopverkeer en duid de centrale punten aan waar deze verschillende groepen samenkomen. Inzicht krijgen in de belemmeringen en beweegredenen voor het gebruik van de infrastructuur van de wijk en van de omliggende openbare ruimten. Pas je programma op basis van de feedback aan.
2. Zodra je infrastructuur is gebouwd, zorg je voor **een regelmatige update** van het in kaart brengen van verenigingen en doelgroepen die verbonden zijn aan je project en signaleer je opkomende of geplande initiatieven. Organiseer nieuwe workshops gericht op in kaart brengen om de doelgroepen te achterhalen die gebruikmaken van je infrastructuur en de omliggende openbare ruimten, en evalueer je programma
3. **Deel je bevindingen en ideeën** met de doelgroepen die je hebt ontmoet, bijvoorbeeld door de kaarten in je instelling op te hangen.

Casus van het cultureel centrum ABY

Project: transformatie en renovatie van een voormalige abdij tot een cultureel centrum met horecafaciliteiten, een bibliotheek, een café-restaurant, een theater, een muziekacademie, jeugddienst en een grote tuin.

Financiering: EFRO

Projectdragers: gemeente Vorst en gebruiksbeheer

Timing: 2016-2024 (werkzaamheden in uitvoering)

Locatie: Wijk Saint-Denis, Vorst

Grootte: 3000m2

Budget: 7 359 272€

Uitdagingen: de toegang tot cultuur voor de bewoners van deze kansarme wijk verbeteren en faciliteren door een aantal instellingen op het gebied van cultuur, kunstonderwijs en jeugd, die momenteel verspreid liggen over de gemeente en die niet beschikken over kwalitatief goede ruimten voor hun activiteiten, op één locatie samen te brengen.

Doelstellingen van de 'carto' workshops: de programmering was gebaseerd op de bevindingen van de diagnose die werd uitgevoerd in het kader van het Duurzaam Wijkcontract Abdij. Het doel was om deze programmering te verfijnen door de behoeften en het gebruik van potentiële toekomstige bewoners, met wie nog geen rekening was gehouden, mee te nemen.

Soort samenwerking: bemiddeling tussen potentiële gebruikers van de site en de projectdragers door onderzoekers van Metrolab.brussels.

Aantal deelnemers: 38 verschillende deelnemers op basis van gender, leeftijd, religie of etno-raciale criteria, via 7 lokale verenigingen.

Methode: Het maken van individuele en collectieve plannen en tekeningen hielp de deelnemers om hun activiteiten in de ruimte te kunnen tonen. Ze dienden als basis voor discussie. De mindmap zorgt ervoor dat herinneringen worden opgeroepen en maakt het mogelijk om deze individuele ervaringen te bundelen.

Resultaten:

- Creëer synergieën tussen lokale spelers, bestudeer de realiteit die zij ervaren en neem spanningen weg.
- Rekening houden met gebruiken en behoeften die tot dan toe buiten beschouwing waren gebleven.
- Een gemeenschap rond het project verenigen door een dialoog te ontwikkelen met bewoners, verenigingen, gebruikers, winkeliers, maatschappelijk werkers, enz.
- Verder gaan dan traditionele participatiefora, verder dan overleg of beraadslaging, om een publiek te bereiken dat niet aanwezig is.
- De sociale dimensie van de omgeving van het culturele centrum in beeld brengen.
- De noodzaak benadrukken voor bepaalde delen van het publiek om ruimtes te hebben die zowel toegankelijk/benaderbaar/open zijn, maar die ook een zekere mate van privacy bieden door hun besloten en gesloten karakter. Deze ontwerpprincipes vormden de basis voor het werk van de projecteigenaar.